

Nova Crnogorska kriza

Author: [Dragana Nikolic](#)

Pad Slobodana Milosevica izazvao je politicka previranja u Crnoj Gori.

Plakati crnogorske vlade koji pozivaju glasace na bojkot nedavno odrzanih saveznih izbora jos uvek ukrasavaju Podgoricu, glavni grad Crne Gore. Osamdeset odsto stanovnistva odazvalo se ovom pozivu i odbilo da glasa.

Podgorica ne pokazuje neko narocito odusevljenje nedavnim promenama na jugoslovenskoj sceni. "Kostunica nece doneti Crnoj Gori nista novo, sudeci po

njegovim izjavama - on je jednostavno srpski nacionalista", izjavio je Momo, dvadesetogodisnji student odrazavajući misljenje vecine crnogorskog stanovnistva.

Jugoslovenski predsednik Vojislav Kostunica obavezao se da ce resiti pitanje statusa Crne Gore unutar federacije, sto predstavlja jedan od najtezih zadataka sa kojim ce se suociti njegova vlada.

Odlazak Milosevica izazvao je politicka previranja u ovoj maloj republici i doprineo pogorsanju vec zategnutih odnosa Podgorice i Beograda. Vladajuca koalicija u kojoj se nalazi Demokratska partija socijalista, Mila Djukanovica, DPS, Socijaldemokratska partija, Zarka Rakcevic, SDP, i Narodna stranka, NS, na cijem je celu Dragan Soc, nalazi se u krizi i moze doci do njenog raspustanja.

Narodna stranka nakon odlaska Milosevica zeli savez Crne Gore i Srbije. Na konferenciji za stampu 12. oktobra, potpredsednik NS, Predrag Popovic kritikovao

je crnogorske politicare koji Kostunicinu pobedu nazivaju neligitimnom i upozorio

da bi oni uskoro mogli biti izolovani od strane medjunarodne zajednice.

Pojedini clanovi DPS, narocito predsednik crnogorskog parlamenta, Svetozar Marovic, takodje pokazuju znake da bi podrzali neku vrstu saveza sa Srbijom. Marovic ima jake veze sa probeogradskom Socijalistickom narodnom partijom, SNP, strankom sa kojom Kostunica mora saradjivati da bi obezbedio vecinu u saveznom parlamentu.

Medjutim, problemi sa kojima se Kostunica suocava prilikom formiranja nove savezne vlade dodatno komplikuju pregovore sa Djukanovicem. Jugoslovenski predsednik mora da se nosi sa stvarnoscu da snage lojalne Milosevicu jos uvek imaju kontrolu u srpskom parlamentu i kljucnim vladinim pozicijama.

Po dogovoru, ukoliko Srbin dodje na mesto jugoslovenskog predsednika, na mesto saveznog premijera treba da bude imenovan Crnogorac. S ozbirom da zavisi od

pomoci poslanika SNP iz Crne Gore da bi obezbedio vecinsku podrsku saveznog parlamenta, Kostunica je poundio mesto mandatora SNP stranci, sto je dovelo do

toga da Djukanovic odbaci saveznu vladu.

Kostunica je ponudio mesto u kabinetu Djukanovicevoj DPS partiji, ali ovaj ustupak odbacen je tokom razgovora pre nekoliko dana.

Direktor crnogorskog Centra za demokratiju, Srdjan Darmanovic, rekao je da davanje mandata SNP predstavlja "ignorisanje volje vecine" u Crnoj Gori.

"Ovo otvara novo pitanje: Crna Gora mora da definise sta zeli u buducnosti", kaze on. "Prihvatanje da SNP ima pravo da predstavlja Crnu Goru predstavlja provokaciju za njene gradjane."

Unutar Demokratske opozicije Srbije, DOS, postoje razlike o tome kako bi se na najbolji nacin mogao resiti problem Crne Gore. Menadzer DOS-a, Zoran Djindjic, daleko je popularniji u Podgorici nego Kostunica usled njegovih bliskih veza sa crnogorskim politicarima, ukljucujuci i Djukanovica. On je, takodje, poznat kao pragmatican politicar.

Djindjic, vodja najvece partije u koaliciji DOS-a, podrzava uvodjenje prelazne vlade eksperata u kojoj bi se nasli predstavnici crnogorskih vladajucih partija. Njegova vizija saveza Crne Gore i Srbije podrazumeva zajednicku odbranu, spoljnu politiku i monetu. Djukanovic je naznacio da bi mu ovaj kompromis odgovarao, bar dok se ne dodje do parlamentarnih izbora u Srbiji krajem ove godine.

Crna Gora misli da Kostunica naginje nacionalizmu iako je on po stupanju na vlast izjavio da ce podrzati raspisivanje referendumu u Srbiji i Crnoj Gori o buducnosti jugoslovenske federacije.

Situaciju dalje komplikuje cinjenica da Djukanoviceva stranka jos treba da se izjasni

da li podrzava nezavisnost, neku formu federacije ili planira da se opet vrati Platformi o reformi federacije.

"Platforma redefinisanja odnosa Crne Gore i Srbije" je 1998. godine data na razmatranje saveznoj vladi. U platformi se izlaze ideja vece nezavisnosti Crne Gore u okviru konfederacije dveju drzava umesto dosadasnje federacije.

Ukoliko se Djukanovic opredeli za nezavisnost, on i njegova partija bi se uskoro mogli naci pod pritiskom Zapada. Posle sastanka sa Djukanovicem 13. oktobra, specijalni izaslanik Sjedinjenih Drzava James O'Brien izjavio je da "SAD ne podrzavaju nezavisnost Crne Gore". On je dodao da su otvorene nove mogucnosti za "dijalog sa demokratskim snagama u Beogradu" koje bi mogle dovesti do zadovoljavajuceg ishoda za obe republike.

DPS nije jedinstvena u svojoj odluci da podrzava nezavisnost. Korak ka nezavisnosti mogao bi naci na neodobravanje onih biraca koji podrzavaju ponovno vracanje na Platformu '98. Neki analiticari iz Podgorice ukazuju da kompromis o kome se govori u ovom dokumentu ne zadovoljava nezavisno orijentisane partije, Liberalnu stranku i SDP.

SDP se zalaze za buduci savez sa Srbijom koji ce biti zasnovan na labavoj vezi zajednickih interesa dveju medjunarodno priznatih drzava. Potpredsednik ove stranke, Ranko Krivokapic, rekao je "Crna Gora je zainteresovana za buduće pregovore sa Srbijom i tom smislu i sa Kostunicom." Medjutim, on je dodao da Kostunicu "ne smatraju za legitimnog predstavnika SRJ u Crnoj Gori".

U jednom zvanicnom saopštenju iz Djukanoviceve kancelarije 18. oktobra, Kostunica

se spominje kao predsednik Jugoslavije.

"Stvari ce se rascistiti posle parlamentarnih izbora u Srbiji", predvidja Miko Zivkovic, lider Liberalne stranke. Iako ova partija pozdravlja Kostunicinu pobjedu, liberali sumnjaju da ce ova pobjeda osujetiti korake ka nezavisnosti Crne Gore.

"Siguran sam da ce Djukanovic postici sporazum sa Kostunicom i Djindjicem o pravljenu jos jedne Jugoslavije", zakljucuje rezignirani Zivkovic.

Jos jedan faktor koji jos vise komplikuje situaciju je predeo Sandzaka u kome zivi vecinsko muslimansko stanovnistvo koji se granici sa Bosnom i Hercegovinom. Ova teritorija je podjeljena granicom izmedju Crne Gore i Srbije.

Lider Partije demokratske akcije, Sulejman Ugljanin podrzava crnogorsku nezavisnost kao uslov za nezavisnost Sandzaka.

Rasim Ljajic, lider Saveza demokratskih partija i clan DOS koalicije, nada se da ce pregovori o redefinisaniu odnosa izmedju Srbije i Crne Gore mogli ubrzo poceti. On se zalaze za decentralizaciju novog saveza i vecu autonomnost Crne Gore, Sandzaka i Vojvodine.

"Milosevic je unistio sve elemente federacije", reako je Ljajic. "Buduca drzava bi stoga morala minimalizovati sve etnicke antagonizme koji su prethodno dominirali ovom zemljom".

Pre svega dve nedelje, Kostunica je ziveo u jednom predgradju Beograda i vozio ulubljen stari automobil. Sada je on na redu da pokusa da odgonetne balkansku zagonetku. Da li ce naci neko resenje ili ne, pokazace vreme.

Medjutim, njegova odlucnost da Jugoslaviju vrati u Evropu znaci da on nastoji da resi zagonetku demokratskim putem a ne oruzanim metodama kao njegov prethodnik.

Dragana Nikolic je redovni dopisnik IWPR.

Location: [Serbia](#)
[Bosnia and](#)
[Herzegovina](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/nova-crnogorska-kriza>